

(३) जागतिक स्तरावरील आर्थिक घडामोडी, विदेशी व्यापार, उद्योग व पायाभूत क्षेत्रातील घटना

- १) विदेशी विनिमय नियमन कायदा (FERA) रोजी अंमलात आला.
१) १ जानेवारी, १९७२
२) १ जानेवारी, १९७३
३) १ जानेवारी, १९७४
४) १ जानेवारी, १९७५
- 1) Foreign Exchange Regulation Act (FERA) came into force on
1) 1st January, 1972
2) 1st January, 1973
3) 1st January, 1974
4) 1st January, 1975
- २) १९९० मध्ये Staatz ने दीर्घकालीन आधारावर खात्री देण्याची क्षमता अशी व्याख्या केली आहे की अन्न प्रणाली एकूण लोकसंख्येला वेळेवर, विश्वासार्ह आणि पौष्टिकदृष्ट्या पुरेशा अन्न पुरवठ्यासाठी प्रवेश प्रदान करते.
१) सार्वजनिक वितरण व्यवस्था
२) अन्न सुरक्षा
३) रेशनिंग व्यवस्था
४) अन्न सुरक्षा
- 2) Staatz in 1990 defined as the ability to assure on a long term basis, that the food system provides the total population access to a timely, reliable and nutritionally adequate supply of food.
1) Public distribution system
2) Food safety
3) Rationing system
4) Food security
- ३) जुलै १९९१ पासून अर्थव्यवस्थेतील पुरवठा बाजू सुधारण्यासाठी व्यापक उदारीकरणाचे उपाय लागू केले जात आहेत. यातील अधिक महत्त्वाचे आहेत :
अ) व्यापार आणि भांडवल प्रवाह सुधारणा
ब) औद्योगिक विनियंत्रण
क) निर्गुतवणूक आणि सार्वजनिक उद्योग सुधारणा
ड) वित्तीय क्षेत्र सुधारणा
पर्यायी उत्तरे :
१) अ आणि ब
२) क आणि ड
३) अ, ब आणि क
४) अ, ब, क आणि ड
- 3) Since July 1991, comprehensive liberalization measures have been undertaken to improve the supply side of the economy. Among these the more important are :
a) Trade and capital flows reforms
b) Industrial deregulation
c) Disinvestment and Public Enterprises Reforms
d) Financial sector reforms
- Answer Options :**
1) a and b
2) c and d
3) a, b and c
4) a, b, c and d
- ४) मध्ये निर्गुतवणूक हा शब्द पहिल्यांदा वापरला गेला.
१) अर्थसंकल्प १९९१-९२
२) अर्थसंकल्प १९९०-९१
३) आंतरिक अर्थसंकल्प १९९१
४) अंतरिम अर्थसंकल्प १९९२
- 4) The term 'disinvestment' was used for first time in
1) Budget 1991-92
2) Budget 1990-91
3) Interim Budget 1991
4) Interim Budget 1992

५) खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ) पीएम वाजपेयी सरकारने १९९९ मध्ये नवीन निर्गुतवणूक विभाग तयार केला.
ब) २००१ मध्ये निर्गुतवणूक विभाग पूर्ण मंत्रालय बनले.
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने योग्य आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

- १) केवळ अ २) केवळ ब ३) दोन्ही अ आणि ब ४) वरीलपैकी नाही

5) Consider the following statements :

- a) Government of PM Vajpayee created new department of disinvestment in 1999.
b) Department of disinvestment became a full Ministry in 2001.

Which of the statement/s given above is/are correct ?

Answer Options :

- 1) Only a 2) Only b 3) Both a and b 4) None of the above

६) जगाचे पहिले आभासी चलन बीटकॉइन साली जन्माला आले.

- 1) 2006 2) 2007 3) 2008 4) 2009

6) World's first virtual currency the bitcoin was born in

- 1) 2006 2) 2007 3) 2008 4) 2009

७) खालील विधाने विचारात घ्या :

- अ) इंडोनेशियातील बाली येथे ३ ते ७ डिसेंबर २०१३ या कालावधीत जागतिक व्यापार संघटनेची नववी मंत्रीस्तरीय बैठक झाली होती.
ब) बाली पॅकेजमधील मुख्य करार अन्य अनुदान आणि व्यापार सुलभतेशी संबंधित आहेत.
वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

- १) फक्त अ बरोबर आहे २) फक्त ब बरोबर आहे
३) दोन्ही अ आणि ब चूक आहेत ४) दोन्ही अ आणि ब बरोबर आहेत

7) Consider the following statements :

- a) The Ninth World Trade Organisation's Ministerial meeting was held in Bali, Indonesia during 3 to 7 December 2013.
b) The main agreements in the Bali package were related to food subsidies and trade facilitation.
Which of the statement/s given above is/are correct ?

Answer Options :

- 1) Only a is correct 2) Only b is correct
3) Both a and b are incorrect 4) Both a and b are correct

८) २०१५ मध्ये संयुक्त राष्ट्रांनी लोक, ग्रह आणि समृद्धीसाठी किती शाश्वत विकास लक्ष्ये (SDGs) स्वीकारली आहेत ?

- १) १५ २) १६ ३) १७ ४) १८

8) How many Sustainable Development Goals (SDGs) are adopted by United Nations in 2015 for its agenda of action for people, planet and prosperity ?

- 1) 15 2) 16 3) 17 4) 18

- ९) 'शाश्वत विकासाची ध्येये - २०१५' मध्ये खालील क्षेत्रांचा समावेश होतो.
अ) सर्व स्वरूपातील सार्वत्रिक दारिद्र्य दूर करणे. ब) फक्त जमिनीवरचे जीवन समृद्ध करणे.
क) लिंग समभाव निर्माण करणे. ड) ध्येयासाठी भागीदारी करणे.
वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहेत ?
१) अ, ब, क आणि ड २) ब, क आणि ड ३) अ, ब आणि ड ४) अ, क आणि ड
- 9) 'Sustainable Development Aims —2015' includes the following areas
a) Eradication of universal poverty in all sector
b) Enriching life on land only
c) Creating gender equality
d) Partnering for a goal
Which of the above sentences are correct ?
1) a, b, c and d 2) b, c and d 3) a, b and d 4) a, c and d

१०) खालील जोड्या जुळवा.

अ - शाश्वत विकासाची ध्येये

- अ) शाश्वत विकासाचे ध्येय क्र. १०
ब) शाश्वत विकासाचे ध्येय क्र. १३
क) शाश्वत विकासाचे ध्येय क्र. १४
ड) शाश्वत विकासाचे ध्येय क्र. १५

ब - संबंधीत असणाऱ्या बाबी

- १) हवामान क्रिया
२) जमिनीवरील जीवन
३) असमानता कमी करणे
४) पाण्याखालील जीवन
५) दारीद्र्य निर्मुलन

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ - १, ब - २, क - ३, ड - ४
३) अ - ५, ब - २, क - ४, ड - १

- २) अ - २, ब - ३, क - ५, ड - ४
४) अ - ३, ब - १, क - ४, ड - २

10) Match the following list.

A — Sustainable Development Goals

- a) Sustainable Development Goal 10
b) Sustainable Development Goal 13
c) Sustainable Development Goal 14
d) Sustainable Development Goal 15

B — Related items

- 1) Climate action
2) Life on land
3) Reduce inequalities
4) Life below water
5) Poverty alleviation

Answer options :

- 1) a — 1, b — 2, c — 3, d — 4
3) a — 5, b — 2, c — 4, d — 1

- 2) a — 2, b — 3, c — 5, d — 4
4) a — 3, b — 1, c — 4, d — 2

११) कोणता SDG सर्व वयोगटातील सर्वांसाठी आरोग्यदायी जीवन सुनिश्चित करण्यासाठी आणि कल्याणासाठी प्रोत्साहन देते ?

- १) २ २) ३ ३) ६ ४) ९

11) Which SDG deals to ensure health lives and promote well-being for all at all ages ?

- 1) 2 2) 3 3) 6 4) 9

१२) वर्ष २०१६-१७ मध्ये भारताच्या निर्यात उत्पन्नामध्ये पुढीलपैकी कोणत्या वस्तू उत्पादनांनी अग्रक्रम मिळाला ?

- १) इंजिनिअरिंग वस्तू २) मौल्यवान खडे (रत्ने) आणि दागिने
३) कृषि उत्पादने ४) वस्त्रोत्पादने

12) Which were the main objectives of fifth plan?

- a) Removal of poverty
b) Attainment of self-reliance
c) Development of industries
d) Growth with stability

Answer Options :

- 1) only a 2) a and b 3) only c 4) all above

१३) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटनेच्या २०१८ च्या अहवालानुसार भारतामध्ये जगातील टक्के बेरोजगार लोकसंख्या आहे.

- १) ९.४९ २) १०.४९ ३) ११.४९ ४) १०.९१

13) According to International Labour Organization Report 2018, India has per cent of world's unemployed population.

- 1) 9.49 2) 10.49 3) 11.49 4) 10.91

१४) भारतातील २०१९-२० दरम्यान एकूण एफडीआय इन्फ्लोच्या प्रवाहाबाबत खालील सेवा क्षेत्राची मांडणी चढत्या क्रमाने करा.

- अ) हवाई वाहतूक ब) माहिती आणि प्रसारण क) सागरी वाहतूक ड) शिक्षण

पर्यायी उत्तरे :

- १) अ, ब, क आणि ड २) ड, क, ब आणि अ ३) क, ब, अ आणि ड ४) क, ड, अ आणि ब

14) Arrange the following services sector in ascending order regarding the inflows of Gross FDI Equity during 2019-20 in India.

- a) Air Transport b) Information and Broadcasting
c) Sea Transport d) Education

Answer Options :

- 1) a, b, c and d 2) d, c, b and a 3) c, b, a and d 4) c, d, a and b

१५) जोड्या जुळवा :

खाली दिलेल्या वर्ष २०२०-२१ मधील, थेट परकीय गुंतवणूक प्रवाह आकर्षित करणारी क्षेत्रे (स्तंभ 'अ') आणि त्या क्षेत्रांचा एकूण थेट परकीय गुंतवणुकीतील वाटा (स्तंभ 'ब') यांच्या योग्य जोड्या जुळवा.

स्तंभ 'अ' (क्षेत्र)

स्तंभ 'ब' (टक्केवारी)

- अ) संगणक सॉफ्टवेअर आणि हार्डवेअर i) २.७
ब) मोटारगाड्या (Automobile) उद्योग क्षेत्र ii) ४.४
क) सेवा क्षेत्र iii) ८.५
ड) व्यापार (Trading) क्षेत्र iv) ४३.८

पर्यायी उत्तरे :

	अ	ब	क	ड
१)	i	ii	iii	iv
२)	iv	i	iii	ii
३)	iii	iv	i	ii
४)	ii	iii	iv	i

15) Match the following.

Match the sectors attracting the foreign direct investment (equity) inflows given in Column 'A' with their percentage share in total foreign direct investment equity inflows given in Column 'B' for the year 2020-21.

Column 'A' (Sector)

- a) Computer software and hardware
- b) Automobile industry
- c) Services sector
- d) Trading sector

Column 'B' (%)

- i) 2.7
- ii) 4.4
- iii) 8.5
- iv) 43.8

Answer Options :

	a	b	c	d
1)	i	ii	iii	iv
2)	iv	i	iii	ii
3)	iii	iv	i	ii
4)	ii	iii	iv	i

१६) ब्रिक्स वुमेन्स बिझनेस अलायन्स (BRICS WBA) संदर्भातील पुढील विधाने वाचा.

अ) जुलै-२०२० मध्ये अधिकृतपणे उपक्रमांची सुरुवात.

ब) परस्पर लाभाचे प्रकल्प ओळखून आणि महिला उद्योजकांच्या व्यावसायिक हितसंबंधांना चालना देऊन ब्रिक्स देशांतील द्विपक्षीय व्यापाराला चालना देणे हा त्याचा उद्देश आहे.

क) ब्रिक्स देशांतील २५ महिला नेत्यांचा त्यात समावेश आहे.

पर्यायी उत्तरे :

१) अ, ब आणि क बरोबर आहेत.

२) अ आणि ब फक्त बरोबर आहेत.

३) ब आणि क फक्त बरोबर आहेत.

४) अ आणि क फक्त बरोबर आहेत.

16) Read the following statements related to BRICS Women's Business Alliances (BRICS WBA).

a) Officially launched its activities in July 2020.

b) It aims to faster bilateral trade between BRICS countries by identifying projects of mutual benefits and unlocking opportunities for advancing business interests of women entrepreneurs.

c) It comprises 25 women leaders from BRICS countries.

Answer Options :

1) a, b and c are correct

2) a and b only are correct

3) b and c only are correct

4) a and c only are correct

१७) खालील विधाने विचारात घ्या :

a) एप्रिल-नोव्हेंबर २०२१ मध्ये भारतातून सर्वाधिक निर्यात यूएसए, युएई आणि चीन या देशांना झाली होती.

b) याच काळात चीन, यूएई आणि यूएसए हे भारताठी सर्वात मोठे आयात स्रोत होते.

वरीलपैकी कोणती विधाने बरोबर आहे/आहेत ?

पर्यायी उत्तरे :

१) फक्त (a)

२) फक्त (b)

३) दोन्ही (a) आणि (b)

४) वरीलपैकी नाही

17) Consider the following statements :

a) During April-November 2021, the highest exports from India were to USA, UAE and China.

b) During the same period China, UAE and USA were the largest import sources for India.

Which of the statements given above is/are correct ?

1) Only(a)

2) Only (b)

3) Both (a) and (b)

4) None of the above

- १८) २०२०-२१ या कालावधीत भारतात थेट विदेशी गुंतवणुकीचा उद्योग निहाय उतरत्या क्रमाने क्रम (मांडणी) करा.
अ) वाहतूक ब) उत्पादन क) बांधकाम ड) संगणक सेवा
पर्यायी उत्तरे :
१) अ, ब, क आणि ड २) ब, ड, अ आणि क ३) क, ड, अ आणि ब ४) ड, ब, अ आणि क
- 18) Arrange in the descending order of following industry-wise inflows of foreign direct investment to India during 2020-21.
a) Transport b) Manufacturing c) Construction d) Computer services
Answer Options :
1) a, b, c and d 2) b, d, a and c 3) c, d, a and b 4) d, b, a and c
- १९) व्यापाराच्या वार्षिक विश्लेषणासाठी राष्ट्रीय आयात-निर्यात रेकॉर्डनुसार; २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात कृषी मालाच्या निर्यातीच्या मूल्याच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते राज्य पहिल्या तीन राज्यांमध्ये आहे?
१) गुजरात, महाराष्ट्र आणि आंध्र प्रदेश २) महाराष्ट्र, आंध्र प्रदेश आणि उत्तर प्रदेश
३) गुजरात, महाराष्ट्र आणि उत्तर प्रदेश ४) गुजरात, महाराष्ट्र आणि कर्नाटक
- 19) As per National Import-Export record for yearly analysis of trade; which of the following States ranks among top three in respect of value in share of export in agriculture commodity in financial year 2021 —22 ?
1) Gujarat, Maharashtra and Andhra Pradesh
2) Maharashtra, Andhra Pradesh and Uttar Pradesh
3) Gujarat, Maharashtra and Uttar Pradesh
4) Gujarat, Maharashtra and Karnataka
- २०) २०२१-२२ मध्ये भारतातील बाजरी निर्यात करणाऱ्या दोन प्रमुख देशांपैकी कोणते देश (एमटीच्या प्रमाणात) आहेत?
१) संयुक्त अरब अमिराती आणि युनायटेड स्टेट्स ऑफ अमेरिका २) संयुक्त अरब अमिराती आणि नेपाळ
३) चीन आणि संयुक्त अरब अमिराती ४) चीन आणि जर्मनी
- 20) Which of the following are top two millet exporting destination countries (in terms of quantity MT) of India in 2021-22 ?
1) United Arab Emirates and United States of America
2) United Arab Emirates and Nepal
3) China and United Arab Emirates
4) China and Germany
- २१) व्यापाराच्या वार्षिक विश्लेषणासाठी राष्ट्रीय आयात-निर्यात रेकॉर्डनुसार; २०२१-२२ या आर्थिक वर्षात कृषी मालाच्या निर्यातीच्या मूल्याच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते राज्य पहिल्या तीन राज्यांमध्ये आहे?
१) गुजरात, महाराष्ट्र आणि आंध्र प्रदेश २) महाराष्ट्र, आंध्र प्रदेश आणि उत्तर प्रदेश
३) गुजरात, महाराष्ट्र आणि उत्तर प्रदेश ४) गुजरात, महाराष्ट्र आणि कर्नाटक
- 21) As per National Import-Export record for yearly analysis of trade; which of the following States ranks among top three in respect of value in share of export in agriculture commodity in financial year 2021 —22 ?
1) Gujarat, Maharashtra and Andhra Pradesh
2) Maharashtra, Andhra Pradesh and Uttar Pradesh
3) Gujarat, Maharashtra and Uttar Pradesh
4) Gujarat, Maharashtra and Karnataka

- २२) २०२१-२२ मध्ये भारतातील बाजरी निर्यात करणाऱ्या दोन प्रमुख देशांपैकी कोणते देश (एमटीच्या प्रमाणात) आहेत ?
- १) संयुक्त अरब अमिराती आणि युनायटेड स्टेट्स ऑफ अमेरिका
 - २) संयुक्त अरब अमिराती आणि नेपाळ
 - ३) चीन आणि संयुक्त अरब अमिराती
 - ४) चीन आणि जर्मनी
- 22) Which of the following are top two millet exporting destination countries (in terms of quantity MT) of India in 2021-22 ?
- 1) United Arab Emirates and United States of America
 - 2) United Arab Emirates and Nepal
 - 3) China and United Arab Emirates
 - 4) China and Germany
- २३) खालील विधाने विचारात घ्या :
- अ) २०२१-२२ दरम्यान ऑस्ट्रेलिया आणि सौदी अरेबिया भारताच्या पेट्रोलियम निर्यातीसाठी पाचव्या आणि सातव्या क्रमांकाची सर्वात मोठी निर्यात ठिकाणे बनली आहेत.
- ब) २०२१-२२ मध्ये भारताच्या एकूण निर्यातीपैकी पेट्रोलियम, तेल आणि वंगण निर्यातीचा वाटा १६.० टक्के होता. वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने चुकीची आहे/त ?
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) फक्त अ चूक आहे
 - २) फक्त ब चूक आहे
 - ३) दोन्ही अ आणि ब चूक आहेत
 - ४) वरीलपैकी नाही
- 23) Consider the following statements :
- a) During 2021-22 Australia and Saudi Arabia have become the fifth and seventh largest export destinations for India's petroleum exports.
- b) Petroleum, oil and lubricants exports accounted for 16.0 percent of India's total exports during 2021-22.
- Which of the statement/s given above is/are incorrect ?
- Answer Options :**
- 1) Only a is incorrect
 - 2) Only b is incorrect
 - 3) Both a and b are incorrect
 - 4) None of the above
- २४) लीड्स २०२२ च्या सर्वेक्षण अहवालानुसार खालीलपैकी कोणती राज्ये फास्ट मूव्हर्स कामगिरी श्रेणीमध्ये आहे ?
- अ) हरियाणा ब) केरळ क) राजस्थान ड) तामिळनाडू
- पर्यायी उत्तरे :**
- १) अ आणि ब
 - २) अ आणि क
 - ३) ब आणि क
 - ४) क आणि ड
- 24) According to LEADS 2022 survey report which of the following States are in Fast Movers Performance Categories ?
- a) Haryana b) Kerala c) Rajasthan d) Tamil Nadu
- Answer options :**
- 1) a and b
 - 2) a and c
 - 3) b and c
 - 4) c and d
- २५) शाश्वत विकास ध्येय (SDG) – लक्ष्य ३.१ नुसार, २०३० पर्यंत गाठले जाणारे मातामृत्यू प्रमाणाचे उद्दिष्ट प्रति १,००,००० जिवंत जन्मांमागे आहे.
- १) १५० पेक्षा कमी
 - २) १०० पेक्षा कमी
 - ३) ७० पेक्षा कमी
 - ४) ५० पेक्षा कमी

- 25) The target of maternal mortality ratio, to be achieved by 2030, as per Sustainable Development Goal (SDG) - Target 3.1, is per 1,00,000 live births.
1) Less than 150 2) Less than 100 3) Less than 70 4) Less than 50
- २६) मेस्ने नफा म्हणजे :
१) आयकर विवरणपत्रात दाखवलेला नफा २) अगदी किमान नफा
३) मिशनद्वारे कमावलेला नफा ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 26) Mesne profits means :
1) profit shown in income tax return 2) very minimum profit
3) profit earned by mission 4) none of the above
- २७) ABC विश्लेषणातील इन्व्हेंटरी कंट्रोल मेकॅनिझम वर आधारित आहे.
१) उपभोगाचे मूल्य २) दुकानातून हालचाल
३) गरज ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 27) The inventory control mechanism in ABC analysis is based on
1) Value of consumption 2) Movement from store
3) Necessity 4) None of the above
- २८) योजना बहुतांश कारणांसाठी उपयुक्त आहे जेथे भार आणि पुरवठ्याची सातत्य अतिरिक्त खर्चाचे समर्थन करते.
१) सिंगल बस २) डबल बस डबल ब्रेकर
३) दोन्ही (१) आणि (२) ४) वरीलपैकी काहीही नाही
- 28) scheme is useful for most of the purposes where the loads and continuity of supply justify additional costs.
1) Single bus 2) Double bus double breaker
3) Both (1) and (2) 4) None of the above
- २९) आंतरराष्ट्रीय नाणे निधी संबंधीत खालीलपैकी कोणते विधान/ने अयोग्य आहे/त ?
अ) सदस्य देशांच्या स्थिर विनिमय दरासह चलन परिवर्तनीयतेची स्थापना व देखभाल.
ब) परकीय चलनावरील नियंत्रणे कमी किंवा संपूर्णपणे नाहीशी करण्यासाठी मदत करणे.
क) गरीब देशांना पुनरुचना आणि विकासासाठी सहाय्य करणे.
ड) बहुपक्षीय व्यापार व देयक यांचा व्यापक विस्तार करण्यास मदत करणे.
पर्यायी उत्तरे :
१) अ, ब, ड २) फक्त ब ३) फक्त क ४) क, ड
- 29) Which of the following statement/s is/are incorrect about International Monetary Fund (IMF) ?
a) Establishment and maintenance of currency convertibility with stable exchange rate of member nations.
b) To help in the elimination or reduction of existing exchange controls.
c) To assist in the reconstruction and development of poor nations.
d) To help in the widest extension of multilateral trade and payments.
Answer options :
1) a, b, d 2) only b 3) only c 4) c, d

- ३०) खालीलपैकी कोणता देश दक्षिण आशियाई मुक्त व्यापार क्षेत्राचा (SAFTA) सदस्य नाही ?
१) अफगाणिस्तान २) भूतान ३) मालदीव ४) म्यानमार
- 30) Which of the following country is not a member of South Asian Free Trade Area (SAFTA) ?
1) Afghanistan 2) Bhutan 3) Maldives 4) Myanmar
- ३१) खालीलपैकी कोणत्या राज्यात पहिल्या निर्यात प्रक्रिया क्षेत्राची स्थापना करण्यात आली ?
१) महाराष्ट्र २) गुजरात ३) राजस्थान ४) दिल्ली
- 31) In which state was the first Export Processing Zone (EPZ) setup ?
1) Maharashtra 2) Gujarat 3) Rajasthan 4) Delhi

उत्तरे

(३) जागतिक स्तरावरील आर्थिक घडामोडी, विदेशी व्यापार, उद्योग व पायाभूत क्षेत्रातील घटना

१-३	२-४	३-४	४-३	५-३	६-३	७-४	८-३	९-४	१०-४
११-२	१२-१	१३-१	१४-३	१५-२	१६-१	१७-३	१८-४	१९-३	२०-२
२१-३	२२-२	२३-४	२४-३	२५-३	२६-४	२७-१	२८-२	२९-३	३०-४
३१-२									